

СЕКЦІЯ «РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Боднар О.А., к.е.н., доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасний етап трансформації фінансової системи України характеризується зростаючою роллю фінансових ринків та необхідністю підвищення їх прозорості, стійкості та інтеграції у глобальний економічний простір. Фондовий ринок, будучи ключовим механізмом акумулювання й перерозподілу капіталу, потребує ефективної інформаційно-облікової інфраструктури, яка забезпечує достовірність, повноту та оперативність даних щодо операцій з фінансовими інструментами. У цьому контексті інформаційно-облікове забезпечення виступає одним із центральних елементів ринкової інфраструктури та істотно впливає на рівень довіри інвесторів, якість регулювання та загальну інвестиційну привабливість країни [1; 3].

Інформаційно-облікова система фондового ринку включає комплекс взаємопов'язаних елементів: нормативно-правові акти, технологічні рішення, інституційні механізми, бази даних, електронні платформи та стандартизовані процедури розкриття інформації. Вона виконує функції збору, верифікації, зберігання, обробки, передання та оприлюднення інформації щодо емітентів, посередників, обігу цінних паперів і результатів торговельної діяльності. Якість цієї системи визначає не лише ефективність регуляторного контролю, але й можливість залучення інвестицій на конкурентних умовах.

Ключову роль у формуванні та функціонуванні інформаційно-облікової системи фондового ринку України відіграє Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). У своїй щорічній звітності регулятор підкреслює необхідність модернізації ринкової інфраструктури та впровадження цифрових механізмів моніторингу, що дозволяють підвищити рівень прозорості, знизити операційні ризики та адаптувати ринок до вимог ЄС [1]. Зокрема, розширено обсяг обов'язкової звітності професійних учасників, автоматизовано подання інформації через електронні кабінети, запроваджено нові стандарти розкриття даних щодо корпоративного управління, інвестиційних ризиків та екологічних показників діяльності компаній.

Особливо важливою складовою інформаційної інфраструктури є депозитарна система, яка забезпечує облік прав власності на цінні папери та виконання розрахунків за угодами. Положення про провадження депозитарної діяльності визначає єдині підходи до ведення депозитарного обліку,

формування та розкриття звітності, взаємодії між депозитарними установами, центральним депозитарієм та кліринговими інституціями [2]. Удосконалення депозитарної системи, включно з переходом на нові стандарти електронного документообігу, сприяє підвищенню безпеки операцій, мінімізації ризиків фальсифікацій та інтеграції українського ринку до міжнародних систем клірингу та розрахунків.

Міжнародні організації, такі як ОЕСД та Світовий банк, наголошують, що для країн з ринками, що формуються, ключовою умовою залучення інвестицій є саме якісна, стандартизована та технологічно розвинена інформаційно-облікова інфраструктура [3; 4]. Відповідно до рекомендацій ОЕСД, Україна повинна продовжувати реформування ринкових інституцій, розвивати електронні платформи торгівлі, забезпечувати доступність даних про емітентів, а також впроваджувати системи автоматичного контролю та аналізу ринкових операцій. Водночас Світовий банк підкреслює роль цифрової інтеграції всіх суб'єктів ринку — від державних органів до інституційних інвесторів — як основи для зниження трансакційних витрат та підвищення швидкості обробки фінансової інформації [4].

Сучасним трендом є також розвиток ринку сталих фінансових інструментів, зокрема «зелених» облігацій, для яких актуальною є проблема достовірності екологічних даних та захисту від «зеленого камуфляжу». Згідно з рекомендаціями IOSCO, емітенти повинні забезпечувати підвищений рівень розкриття інформації щодо впливу фінансованих проєктів на довкілля, методів оцінювання сталості та підтвердження відповідності стандартам ESG [5]. Це вимагає суттєвого посилення інформаційно-облікової функції регуляторів та удосконалення інструментів перевірки та аудиту нефінансової корпоративної звітності.

Українські науковці підкреслюють важливість адаптації національної обліково-інформаційної інфраструктури до вимог ЄС, зокрема шляхом гармонізації нормативно-правової бази, запровадження міжнародних стандартів обліку та використання цифрових технологій для автоматизації бізнес-процесів [6; 7]. Значна увага приділяється розвитку електронного документообігу, застосуванню хмарних технологій та блокчейну для реєстрації прав власності на цінні папери, а також захисту інформації у кіберпросторі. Дослідники також підкреслюють, що цифровізація фондового ринку потребує не лише технологічних рішень, а й підвищення фінансової грамотності учасників ринку та розвитку кадрового потенціалу.

Таким чином, сучасний стан інформаційно-облікового забезпечення фондового ринку України визначається активною цифровою трансформацією, орієнтацією на європейські стандарти та зростаючими вимогами до прозорості фінансових операцій. Подальша модернізація цієї системи має передбачати:

- інтеграцію автоматизованих систем збору та аналізу ринкових даних;
- розвиток єдиного інформаційного простору між регуляторами, біржами та професійними учасниками;
- цифровізацію процедур розкриття та перевірки інформації;

– адаптацію нормативної бази до міжнародних стандартів сталого фінансування;

– розбудову інституційних та технологічних механізмів кіберзахисту.

Реалізація цих напрямів сприятиме формуванню ефективної, прозорої та конкурентоспроможної інфраструктури фондового ринку, необхідної для забезпечення економічного розвитку України, її фінансової стабільності та інтеграції у глобальний ринок капіталу.

Список використаних джерел:

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Річний звіт НКЦПФР за 2023 рік. Київ, 2024. 180 с.

2. Про затвердження Положення про провадження депозитарної діяльності: Рішення НКЦПФР від 23.04.2013 № 735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13#Text>.

3. Capital Markets in Ukraine. 2023. URL: <https://ceelegalmatters.com/capital-markets-2023/capital-markets-ukraine-2023>.

4. Capital Markets and SMEs in Emerging Markets and Developing Economies: Can They Go the Distance? 2020. The World Bank Group. 116 p. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/270221582271669731/pdf/Capital-Markets-and-SMEs-in-Emerging-Markets-and-Developing-Economies-Can-They-Go-the-Distance.pdf>.

5. Sustainable finance in emerging markets and the role of securities regulators. Final Report. IOSCO. 2019. 22 p. URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD630.pdf>

6. Головач М. Ю. Фінансова безпека ринку цінних паперів в умовах війни. *Modern Economics*. 2022. № 34(2022). С. 36-42. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-05).

7. Кнейслер О. В, Спасів Н. Я., Корецька Л. В. Трансформація фінансового ринку під цифровим впливом. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. №3(17) 2025. DOI: <http://doi.org/10.32750/2025-0326>.